

Openbaar Ministerie Noord-Holland
mr. Digna Ph. van Boetzelaer
Postbus 601
2003 RP Haarlem

Onderwerp

Advies korte wapenstok

Uw kenmerk

[Uw kenmerk]

Ons kenmerk

[Ons kenmerk]

Bijlagen

[Bijlagen]

Uw brief van

19 april 2024

Behandeld door

D. Overgaauw

Datum

11 juli 2024

Beste heer Karakus en mevrouw Van Boetzelaar,

Op 19 april 2024 ontving ik uw advies over de aanvraag van de gemeente Alkmaar voor de opsporings- en geweldsbevoegdheden van de buitengewoon opsporingsambtenaar, inzake de korte wapenstok. Uw advies als toezichthouders over de aanvraag aan de minister van Justitie en Veiligheid (Dienst Justis) is negatief. U zult begrijpen dat dit advies grote verbazing bij mij heeft opgeleverd.

Er is door Alkmaar, maar ook door andere gemeenten, in nauw overleg met uw medewerker(s), een lange weg bewandeld om tot een aanvraag te komen. Eerdere beraadslagingen met de minister, de VNG en de ervaringen uit de pilot zouden moeten leiden tot een constructieve aanvraag met het doel om de BOA's met een licht geweldsmiddel uit te rusten. Maar uw advies gelezen hebbende, kan ik niet anders concluderen dan dat met deze wijze van beoordelen een aanvraag voor de korte wapenstok - of welk licht geweldsmiddel dan ook - geheel niet mogelijk is voor een BOA in domein I in de gemeente Alkmaar. Dit kan en mag toch niet de bedoeling zijn en past ook niet bij de positieve steun van mijn driehoekspartners om de aanvraag om te dienen.

Uw advies

In uw advies gaat u volledig voorbij aan artikel 4.1 van de beleidsregels BOA: "Geweld en agressie tegen boa's worden niet getolereerd." In de praktijk betekent dit dat boa's effectief moeten kunnen optreden als zij worden geconfronteerd met agressie en geweld tijdens de uitoefening van hun publieke taak. Elke boa beschikt daarom optioneel over extra (politie)bevoegdheden, vrijheidsbeperkende middelen en geweldsmiddelen voor strafrechtartikelen zoals opgenomen in de Regeling domeinlijsten buitengewoon opsporingsambtenaar. Dit artikel sluit aan op de criteria die zijn gesteld voor de toekenning van geweldsmiddelen.

Opsporingsbevoegdheid

In uw advies noemt u de opsporingsbevoegdheid voor BOA's in het kader van strafbare feiten en stelt u terecht dat staande houdingen voor (lichte) overtredingen kunnen escaleren. In die situaties is de-escaleren de eerste stap; meestal lukt dat verbaal, maar er zijn situaties waarbij de inzet van een 'licht geweldsmiddel' noodzakelijk is. Dit is de ervaring vanuit de Alkmaarse pilot en lees ik ook terug in de landelijke evaluatie van de pilot.

bezoekadres

Mallegatsplein 10
1815 AG Alkmaar

postadres

Postbus 53
1800 BC Alkmaar

bank

NL78BNGH0285000179

website

www.alkmaar.nl

telefoon

14 072

Ik mis in uw advies een beschouwing over de opsporingsbevoegdheid van strafbare feiten in domein I op het gebied van het Wetboek van Strafrecht. U stipt dit wel aan, maar gaat daar vervolgens ten onrechte aan voorbij. U stelt terecht dat "een staande houding voor lichte overtreding wel kan escaleren en leiden tot beletten/belemmeren van ambtshandelingen of belediging van een ambtenaar in functie. Bij de opsporing van dergelijke zwaardere feiten kunnen ook zwaardere opsporingsmethoden worden toegepast, zoals het verrichten van een aanhouding. In die situaties zou het gebruik van een geweldsmiddel, afhankelijk van de situatie, proportioneel kunnen zijn".

Dit is nu precies waarom de uitrusting van de BOA met een licht geweldsmiddel past bij hun takenpakket. Het is niet voor niets dat deze strafbare feiten vanuit WvS zijn opgenomen in domein I. Het afdwingen van naleving op deze artikelen is geen primaire taak van de BOA's. Als burgemeester hoop ik samen met de BOA's dan ook dat dit nooit een vast onderdeel zal zijn van de werkzaamheden. Echter, zoals wij duidelijk in onze motivatie bij de aanvraag hebben aangegeven blijkt uit onze ervaring dat onze BOA's zeker eenmaal per maand in aanraking komen met het strafrecht. Binnen Alkmaar is er dus altijd een gerede kans dat een BOA in een situatie terecht komt waarbij een licht geweldsmiddel een laatste optie kan zijn om te de-escaleren of om in te zetten om geweld tegen een BOA te voorkomen.

Verdedigingsmiddel

In uw advies stelt u dat een wapenstok geen verdedigingsmiddel betreft, maar een "aanvalswapen" om mee te slaan of te dreigen en gewenst gedrag af te dwingen. Daarbij stelt u ook dat BOA's niet in gevaarlijke escalerende of gewelddadige situaties mógen worden ingezet. Op basis van deze redenering kunnen BOA's in domein I dus eigenlijk nooit in aanmerking komen voor de korte wapenstok, omdat het in gevaar komen en te maken krijgen met agressie of geweld normaal gesproken niet voor zou moeten komen. Daarmee gaat u dus niet alleen voorbij aan de praktijk van alle dag, maar zeker ook voorbij aan de intentie van de betrokken bewindspersonen. Als uw redenering gevolgd zou worden zou de pilot destijds niet nodig geweest zijn en het aanvragen van een korte wapenstok voor vrijwel iedere gemeente bij voorbaat kansloos is.

Geweld tegen BOA's

Uw advies is mede gebaseerd op casuïstiek die door mij is aangeleverd. U concludeert op basis van deze casuïstiek dat mijn BOA's in ongewenste situaties terecht zijn gekomen. Daaruit maak ik op dat u van mening bent er eerst een aantal ernstige incidenten moet plaatsvinden waarbij geweld tegen BOA's wordt gebruikt, voordat de toekenning van de korte wapenstok mogelijk is. Als verantwoordelijk bestuurder met de kennis van de risico's die zij lopen tijdens hun werk, ga ik niet afwachten tot dergelijke incidenten plaatsvinden. Ik wil met het oog op hun veiligheid en taak mijn BOA's nu al uitrusten met dit lichte geweldsmiddel.

Conclusie

Ik stel vast dat we met uw advies over de goed onderbouwde aanvraag van de gemeente Alkmaar voor de korte wapenstok een procedureel rondje hebben gelopen om bij hetzelfde punt uit te komen. Uw wijze van beoordelen, het vasthouden aan het standpunt dat de korte wapenstok geen verdedigingsmiddel is en dat de primaire taken van een BOA in domein I een geweldsmiddel sowieso uitsluiten, maakt dat het nog steeds zo goed als onmogelijk is om in aanmerking te komen voor de korte wapenstok. Het wekt de indruk dat de noodzaak alleen aangetoond kan worden als het eerst meerdere keren ernstig fout is gegaan. Ik wil de put niet pas dempen als het kalf verdronken is.

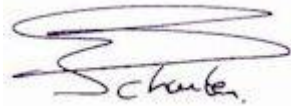
De afgelopen jaren zijn de BOA's in de gemeente Alkmaar vooruitgelopen in de professionalisering van hun takenpakket passend bij de huidige opgave die wordt gevraagd vanuit de maatschappij en de huidige samenwerking met de politie. Inwoners en het bestuur van Alkmaar hechten grote waarde aan onze BOA's. Ze zijn volledig opgeleid en kunnen daarom ook op verantwoorde wijze omgaan met een licht geweldsmiddel, zoals de korte wapenstok. Dat hebben zij ook in de pilot laten zien en dat is in de evaluatie voor de minister vastgelegd.

Aanvraag

Zoals aangegeven hebben we met elkaar een lange weg bewandeld om tot een goed onderbouwde aanvraag te komen. Ik ben van mening dat de aanvraag voldoet aan de gestelde eisen en criteria voor de (tijdelijk) toekenning van de korte wapenstok. Ten aanzien van de tijdelijke toekenning zie ik meer dan voldoende aanknopingspunten bij de voorwaarden zoals die gesteld zijn en opgenomen in het VNG document 'Processtappen aanvraag korte wapenstok', waarmee Minister Yeşilgöz in het Strategisch Beraad Veiligheid in 2023 heeft ingestemd.

Ik heb besloten om de aanvraag voor de korte wapenstok ondanks uw advies in te dienen bij de minister van Justitie en Veiligheid. Bovenstaande argumentatie en dan met name mijn bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de veilige inzet van mijn BOA's neem ik daarin expliciet mee.

Met vriendelijke groet,

Drs. A.M.C.G. (Anja) Schouten,
Burgemeester